

Deutes

El deute privat més el deute públic constitueix el total del deute d'un país que ha de ser finançat. Aquest finançament pot ser realitzat per agents interns —les institucions financeres internes i la població resident en el país— o per agents externs, generalment institucions financeres i fons sobirans d'altres estats. Tant el deute privat com el públic es financen amb ambdues fonts. Al maig de 2011 el deute total estaria al voltant de 4'25 bilions d'euros, el 400% del PIB, és a dir, quatre vegades el que l'economia espanyola va produir en béns i serveis en l'any 2010.

Deute privat. Les empreses operen sempre a crèdit que generalment obtenen del sistema bancari. Necessiten de crèdit per a la inversió i per a finançar les despeses corrents. Per altra banda, les famílies també operen a crèdit per a la compra d'habitatges, cotxes i altres béns durables.

En els últims 15 anys ha hagut una facilitat en la concessió de crèdits tant a les empreses com als particulars. El deute de les famílies en relació a la seva renda disponible ha passat del 70% a principi dels anys 2000 al 130% en el 2008. En el cas de les empreses, el deute ha passat del 400 al 800% del seu excedent brut d'explotació (beneficis) en el mateix període.

Actualment el deute privat és de 3'5 bilions d'euros: menys de 1 bilió correspon a les famílies; 1'3 bilions a les empreses; la resta, 1'35 és el deute que els bancs espanyols han generat entre ells o amb crèdits internacionals, tant públics com privats.

Deute públic. Quan es produeix una situació de dèficit públic, com actualment està passant en la majoria dels països d'Europa, els Estats es veuen obligats a aconseguir finançament per a cobrir la part de les despeses que amb els ingressos no els arriba. Això ho fan a través del que es coneix com emissions de deute públic.

El govern de l'Estat no es dirigeix a una entitat financera a demanar un crèdit sinó que emet bons i obligacions de l'Estat que són comprats a un preu

pels inversors a través de subhastes en el mercat de deute sobirà. Els inversors (grans entitats o particulars, del país o estrangers) donen diners a l'Estat a canvi d'uns títols de deute que els donen dret a cobrar un interès durant el termini estipulat, ja sigui a curt termini (3, 6, 12 o 18 mesos) o a llarg termini (3, 5, 10, 15 o 30 anys). El tipus d'interès a pagar als creditors serà major com més gran sigui el termini de venciment dels bons o obligacions contretes i el risc en el qual es consideri que incorren els prestataris. Al vèncer el termini se'ls retorna l'import prestat.

Aquest deute l'Estat el paga amb els impostos que obté dels contribuents. Hi ha per tant una transferència de riquesa de la ciutadania que paga imposats a qui tenen estalvis per a prestar a l'Estat. Com les quantitats són molt elevades, les transferències dels ciutadans als estalviadors també ho són.

En el cas actual de l'Estat espanyol, veiem d'una banda que han augmentat fortament les despeses: la crisi ha suposat una enorme ajuda de l'Estat al sistema financer al brindar-li un xec en blanc per a pagar la factura del rescat bancari (ja es duen uns 70.000 milions €); al mateix temps, durant la primera fase de la crisi es van destinar importants recursos per a subvencionar altres sectors estratègics com la construcció o l'automòbil amb la finalitat de mantenir la demanda efectiva, mentre l'enorme atur generat ha obligat a una important despesa en el pa-

gament del seu subsidi per a un nombre creixent de desocupats, prop dels 5 milions segons dades de la EPA del primer trimestre de 2011.

D'altra banda, els ingressos de l'Estat disminueixen a causa de un injust sistema fiscal —rebaixa d'impostos directes establerta al llarg dels anys anteriors i supressió d'alguns impostos com els de patrimoni i successions— i la caiguda de la recaptació per la menor activitat econòmica. En total els ingressos públics van disminuir en un 17% en 2009 i en un 32% en el primer trimestre de 2011 respecte al mateix període de l'any anterior.

El deute públic acumulat de les diferents administracions en l'estat espanyol representa un poc menys de 700.000 milions d'euros. En el cas de la Generalitat de Catalunya, té un deute acumulat d'uns 40.000 milions d'euros, un 16% del seu PIB.

Deute extern. És el deute que l'estat espanyol té amb els prestadors internacionals. A 31 de març de 2011 el deute extern brut (sense restar la part que des de fora es deu a prestadors espanyols) pujava a 1'7 bilions d'euros, el 170% del PIB espanyol. D'aquest, només el 18% és deute públic (307.000 milions €) La resta, deute extern privat. En aquest cas, les entitats financeres deuen el 44% (760.000 milions €).

Els principals creditors (prestadors) del deute extern són els bancs alemanys (22%) i francesos (20%).■